PAOLO MENGOZZI
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2015. december 16.[1]

C-476/14. sz. ügy

Citroën Commerce GmbH
kontra
Zentralvereinigung des Kraftfahrzeuggewerbes zur Aufrechterhaltung lauteren Wettbewerbs eV (ZLW)

(a Bundesgerichtshof [szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal — Fogyasztóvédelem — Az árat feltüntető reklám — Az átadási költségek külön feltüntetése — A »kínálás« és az »adóval növelt ár« fogalma — Arra vonatkozó nemzeti jogi kötelezettség, hogy a reklámban feltüntetett árnak magában kell foglalnia a jármű szállításához kapcsolódó kötelezően felmerülő többletköltségeket — Összeegyeztethetőség az uniós joggal — Tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat — Felhívás vásárlásra — Az árra vonatkozó jelentős információ”

1. Tartalmaz-e az uniós jog az árak megjelenítésére és feltüntetésére vonatkozóan olyan pontos előírásokat, hogy következetesen tiltani kell az olyan gépjárműhirdetést, amely külön tünteti fel egyrészt a termék árát, másrészt a járműnek a gyártótól a vásárlóhoz való eljutása során kötelezően felmerülő költségeket? Erről szól a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem.

I – **Jogi háttér**

A – *Az uniós jog*

1. A 98/6/EK irányelv

2. A fogyasztók számára kínált termékek árának feltüntetésével kapcsolatos fogyasztóvédelemről szóló, 1998. február 16-i 98/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[2] (1) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy „a piac átlátható működése és a helyes tájékoztatás a fogyasztóvédelem, illetve a vállalkozások és a termékek közötti egészséges verseny javát szolgálja”.

3. A 98/6 irányelv (2) preambulumbekezdése emlékeztet arra, hogy „a fogyasztók számára magas szintű védelmet kell biztosítani”.

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — HL L 80., 27. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 4. kötet, 32. o.

4. A 98/6 irányelv (6) preambulumbekezdése azt írja elő, hogy „az eladási ár és az egységár feltüntetésére vonatkozó kötelezettség jelentősen hozzájárul a fogyasztói tájékoztatás javításához, mivel ez a legkönnyebb módja annak, hogy a fogyasztók a lehető legjobban tudják értékelni és összehasonlítani a termékek árát, és ily módon egyszerű összehasonlítások alapján megalapozott döntést hozhassanak”.

5. A 98/6 irányelv (7) preambulumbekezdése ezt követően rögzíti, hogy „ezért általános kötelezettséggé kell tenni azt, hogy az eladási árat és az egységárat egyaránt feltüntessék valamennyi termék esetében”.

6. A (12) preambulumbekezdésből kitűnik, hogy „közösségi szintű szabályok biztosíthatják azt az egységes és átlátható tájékoztatást, amely valamennyi fogyasztó javát szolgálja a belső piac összefüggésében”.

7. A 98/6 irányelv 1. cikke előírja, hogy az említett irányelv „célja, hogy a fogyasztói tájékoztatás javítása és az árak összehasonlításának megkönnyítése érdekében előírja a kereskedők által a fogyasztók számára kínált termékek eladási árának és mértékegységenkénti árának feltüntetését”.

8. A 98/6 irányelv 2. cikkének a) pontja szerint az eladási ár „a termék egy egységére vagy a termék egy adott mennyiségére vonatkozó végleges ár, beleértve a hozzáadottérték-adót [héa] és minden egyéb adót”.

9. A 98/6 irányelv 3. cikkének (4) bekezdése azt írja elő, hogy „[a]z 1. cikkben említett termékek eladási árát megemlítő bármely hirdetésnek az 5. cikknek megfelelően jeleznie kell az egységárat is”.

10. A 98/6 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése többek között előírja, hogy „[a]z eladási árnak és az egységárnak egyértelműnek, könnyen beazonosíthatónak és tisztán olvashatónak kell lennie”.

11. A 98/6 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése azt írja elő, hogy „[a] tagállamok mentesülhetnek az olyan termékek egységárának feltüntetésére vonatkozó kötelezettség alól, amelyek esetében ez a feltüntetés a termék jellege vagy rendeltetése miatt nem lenne célszerű, vagy zavart keltene”.

2. A 2005/29/EK irányelv

12. A belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[3] (a továbbiakban: a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv) (3) és (4) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy „a tagállamok tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló jogszabályai feltűnő eltéréseket mutatnak, ami a verseny jelentős torzulását eredményezheti, és akadályokat keletkeztethet a belső piac zökkenőmentes működésében. […] Ezek az eltérések bizonytalanságot idéznek elő abban a tekintetben, hogy milyen nemzeti szabályokat kell alkalmazni a fogyasztók gazdasági érdekeit sértő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra, valamint számos, az üzleti vállalkozásokat és a fogyasztókat érintő korlátot teremtenek. […] Ezek a korlátozások továbbá elbizonytalanítják a fogyasztókat saját jogaikkal kapcsolatosan, és megingatják a belső piacba vetett bizalmukat.”

3 — HL L 149., 22. o.

13. A 2005/29 irányelv (6) preambulumbekezdése szerint az irányelv „[…] közelíti a tagállamoknak a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó jogszabályait, ideértve a fogyasztók gazdasági érdekeit közvetlenül sértő tisztességtelen reklámokat, amelyek ezáltal közvetett módon sértik a jogszerűen eljáró versenytársak gazdasági érdekeit is. Az arányosság elvével összhangban ez az irányelv védi a fogyasztókat az ilyen tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok következményeitől, amennyiben ezek jelentősek, de elismeri, hogy egyes esetekben a fogyasztókra gyakorolt hatás elhanyagolható.”

14. A 2005/29 irányelv (10) preambulumbekezdése szerint „[b]iztosítani kell az ezen irányelv és a hatályos közösségi jog közötti összhangot, különösen akkor, amikor egyes különös ágazatokra a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó, részletes rendelkezéseket kell alkalmazni. […] Ennek megfelelően ezt az irányelvet csak abban az esetben kell alkalmazni, ha nincsenek olyan különös közösségi jogi rendelkezések, amelyek a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok sajátos vonatkozásait szabályozzák, úgymint a tájékoztatási követelmények és a tájékoztatás fogyasztók felé történő megjelenítésének módjára vonatkozó szabályok. Ez az irányelv biztosítja a fogyasztók védelmét abban az esetben, ha közösségi szinten nincs külön ágazati jogszabály […].Ez az irányelv ennélfogva kiegészíti a fogyasztók gazdasági érdekeit sértő kereskedelmi gyakorlatokra alkalmazandó közösségi vívmányokat.”

15. A 2005/29 irányelv 1. cikke szerint „[e]nnek az irányelvnek az a célja, hogy hozzájáruljon a belső piac megfelelő működéséhez, valamint hogy a fogyasztók gazdasági érdekeit sértő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási tagállami rendelkezések közelítése révén magas szintű fogyasztóvédelmet valósítson meg”.

16. A 2005/29 irányelv 2. cikkének i) pontja úgy határozza meg a vásárlásra való felhívás fogalmát, hogy az „a termék tulajdonságait és árát az alkalmazott kereskedelmi kommunikációs eszköznek megfelelően feltüntető kereskedelmi kommunikáció, amely ezáltal lehetővé teszi a fogyasztó számára a vásárlást”.

17. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) és (4)–(6) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ezt az irányelvet az üzleti vállalkozásoknak a termékhez kapcsolódó kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően és azt követően, valamint a lebonyolítás során, a fogyasztókkal szemben folytatott, az 5. cikkben meghatározott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatára kell alkalmazni.

[…]

(4) Az ezen irányelv és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok különös vonatkozásait szabályozó egyéb közösségi szabályok közötti összeütközés esetén az utóbbiak az irányadók, és e különös vonatkozások tekintetében azokat kell alkalmazni.

(5) A 2007. június 12-ét követő hat év folyamán az ezen irányelv által közelített területen a tagállamok továbbra is alkalmazhatják azon nemzeti jogszabályaikat, amelyek megszorítóbbak és szigorúbbak ezen irányelvnél, és amelyek minimális harmonizációs kikötéseket tartalmazó irányelveket hajtanak végre. […]

(6) A tagállamok haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot az (5) bekezdés alapján alkalmazott nemzeti jogszabályaikról.”

18. A 2001/29 irányelv 5. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Tilos tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat alkalmazni.

(2) A kereskedelmi gyakorlat tisztességtelen, amennyiben:

a) ellentétes a szakmai gondosság követelményeivel, és

b) a termékkel kapcsolatban jelentősen torzítja vagy torzíthatja azon átlagfogyasztó gazdasági magatartását, akihez eljut, vagy aki a címzettje […]”

19. A 2001/29 irányelv 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Megtévesztőnek minősül az a kereskedelmi gyakorlat, amely a ténybeli körülmények alapján – figyelembe véve annak valamennyi jellemzőjét és feltételét, valamint kommunikációs eszközeinek korlátait is –, az átlagfogyasztó tájékozott ügyleti döntéséhez szükséges jelentős információkat hagy ki, és ezáltal – a körülményektől függően – ténylegesen vagy valószínűsíthetően ahhoz vezet, hogy az átlagfogyasztó olyan ügyleti döntést hoz, amelyet egyébként nem hozott volna.

(2) Megtévesztő mulasztásnak minősül az is, ha a kereskedő az (1) bekezdésben említett jelentős információt hallgat el, vagy azt homályos, érthetetlen, félreérthető, vagy időszerűtlen módon bocsátja rendelkezésre, figyelembe véve az említett bekezdésben leírt szempontokat, illetve ha nem nevezi meg az adott kereskedelmi gyakorlat kereskedelmi célját, amennyiben az a körülményekből nem derül ki, és amennyiben ez bármelyik esetben ténylegesen vagy valószínűsíthetően ahhoz vezet, hogy az átlagfogyasztó olyan ügyleti döntést hoz, amelyet egyébként nem hozott volna.

[…]

(4) Vásárlásra való felhívás esetén az alábbiakra vonatkozó információ minősül jelentősnek, amennyiben az a körülményekből nem tűnik ki:

[…]

c) az adóval növelt ár, vagy – amennyiben a termék jellegéből adódóan az árat nem lehet előre ésszerűen kiszámítani – az ár kiszámításának módja, valamint adott esetben az összes fuvardíj, szállítási, vagy postaköltség, illetve, amennyiben e költségeket nem lehet ésszerűen előre kiszámítani, annak a ténynek a feltüntetése, hogy esetlegesen további költségek merülhetnek fel[.]

(5) Jelentősnek minősülnek továbbá a közösségi jog által megállapított, a reklámot és a marketinget is magukban foglaló kereskedelmi kommunikációra vonatkozó tájékoztatási követelmények, amelyek nem teljes körű felsorolását a II. melléklet tartalmazza.”

20. A 2005/29 irányelv II. melléklete tartalmazza a reklámozás és kereskedelmi kommunikáció szabályainak meghatározására vonatkozó közösségi jogi rendelkezések felsorolását. E listán szerepel a 98/6 irányelv 3. cikkének (4) bekezdése is.

B – *A német jog*

21. A tisztességtelen verseny megakadályozásáról szóló törvény (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, a továbbiakban: UWG[4]) szerint tiltottak a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok, ha alkalmasak arra, hogy a versenytársak, a fogyasztók vagy az egyéb piaci szereplők érdekeit jelentősen befolyásolják.[5]. Aki megsért egy többek között a piaci magatartásnak a piaci szereplők érdekében történő szabályozására irányuló jogszabályi rendelkezést, a tisztességtelen verseny körébe tartozó magatartást tanúsít.[6]

22. Az árak feltüntetéséről szóló rendelet (Preisangabenverordnung, a továbbiakban: PAngV[7]) 1. cikke ültette át a német jogrendbe a 98/6 irányelv 4. cikkének (1) bekezdését. Előírja, hogy aki kereskedelmi, mitöbb, hivatásos jelleggel, illetve más módon rendszeresen kínál árukat a végső fogyasztóknak, vagy eladóként az árakat feltüntetve reklámoz a végső fogyasztók részére, a fizetendő árat oly módon köteles feltüntetni, hogy annak tartalmaznia kell a hozzáadottérték-adót, valamint az ár egyéb összetevőit.

II – **Az alapeljárás, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás**

23. Az alapeljárás felperese, a Citroën Commerce GmbH (a továbbiakban: Citroën Commerce), németországi gépjármű-értékesítő társaság. 2011. március 30-én hirdetést tett közzé egy német napilapban a Bajorország tartományban található fióktelepe által kínált járműveket illetően. A hirdetés egy következőképpen leírt modellt vett példának: „Például Citroën C4 VTI 120 Exclusive: 21 800 €[1]”, „minden extrával együtt”, „Maximális árengedmény: 6 170 €[1]”. Az „[1]” jel a következő, a hirdetés alján kisebb betűkkel szereplő szövegre utalt: „Plusz 790 € átadási költség […]”.

24. A Zentralvereinigung des Kraftfahrzeuggewerbes zur Aufrechterhaltung lauteren Wettbewerbs eV (ZLW) (gépjármű-ipari központi szövetség a tisztességes verseny fenntartásáért, a továbbiakban: ZLW) keresetet indított az alapeljárás felperesével szemben, az UWG-nek a PAngV 1. §-ával összefüggésben értelmezett rendelkezései alapján, annak érdekében, hogy azt kötelezzék a jármű tényleges végleges árának, vagyis a jármű kötelező átadási költségeit tartalmazó árának feltüntetése nélküli reklámozás abbahagyására.

25. Az elsőfokú bíróság helyt adott a ZLW keresetének. A Citroën Commerce fellebbezett. Az eljáró bíróság elutasította a fellebbezést. A Citroën Commerce ezt követően felülvizsgálati kérelmet terjesztett a kérdést előterjesztő bíróság elé.

26. A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a PAngV 1. §-ának értelmezésére vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlata alapján főszabály szerint a jármű végleges árát kell feltüntetni a reklámokban, vagyis azt az árat, amely tartalmazza az átadási költségeket, mivel a fogyasztók e kapcsolódó költségeket nem kiegészítő költségnek, hanem ellenkezőleg, az ár szerves részének tekintik. Az ár külön feltüntetése csak akkor lehetséges, ha a fogyasztó választhat két lehetőség közül: vagy maga hozza el a járművet a gyártó üzeméből, vagy azt az eladás helyét jelentő szalonba szállíttatja; illetve akkor, ha nem lehet előre megállapítani az említett költségek összegét. Az alapeljárásban szereplő reklám esetében e két feltétel egyike sem teljesül. A kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést veti fel, hogy ez a nemzeti ítélkezési gyakorlat összeegyeztethető-e az uniós joggal.

4 — Legutóbbi módosítása: BGBl. 2010 I, 254. o.

5 — Az UWG 3. cikkének (1) bekezdése.

6 — Az UWG 4. cikkének (11) bekezdése.

7 — Legutóbbi módosítása: BGBl. 2002 I, 4197. o.

27. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy az így értelmezett nemzeti jog a 2005/29 irányelv 3. cikkének (5) bekezdése értelmében vett olyan „megszorítóbb vagy szigorúbb” intézkedésnek minősülhet, mint azok az intézkedések, amelyeket a tagállamok 2013. június 12-ig fenntarthatnak jogrendjükben.[8] E határidő lejártát követően úgy kell tekinteni, hogy a 2005/29 irányelv e tárgykörben teljes harmonizációt valósított meg. Az ár közlésére vonatkozó feltételek nemzeti felfogása tehát ezután csak akkor maradhat fenn, ha az megfelel az uniós jog aktuális állásának.

28. A kérdést előterjesztő bíróság felveti a kérdést, hogy a Citroën Commerce által közzétett reklám a 98/6 irányelv hatálya alá tartozik-e, valamint, hogy az az irányelv értelmében „kínált terméknek” minősül-e. Ha igen, akkor az a kérdés, hogy a 98/6 irányelv alapján feltüntetendő vételárat úgy kell-e értelmezni, hogy annak tartalmaznia kell a jármű átadásának kötelező költségeit is.

29. Az eljáró bíróság azonban a 2005/29 irányelv alkalmazhatóságának kérdését is felveti, és nem zárja ki, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet az utóbbi alapján kell elbírálni. Ebben az esetben az a kérdés, hogy az említett irányelv 7. cikke (4) bekezdésének c) pontja értelmében vett „vásárlásra való felhívás” során feltüntetendő árnak összesített, vagyis az említett költségeket tartalmazó árnak kell-e lennie.

30. A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság), mivel nehézségei merültek fel az uniós jog értelmezésével kapcsolatban, az eljárás felfüggesztése mellett döntött, és a Bíróság Hivatalához 2014. október 27-én beérkezett határozatával az EUMSZ 267. cikk alapján a következő három kérdést terjesztette előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé:

„1) A [98/6] irányelv 1. cikke szerinti kínálást jelent-e valamely terméknek az érte fizetendő ár feltüntetésével való reklámozása?

Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

2) A [98/6] irányelv 1. cikke szerinti kínálás esetén az 1. cikk és a 3. cikk (1) bekezdésének első mondata szerint feltüntetendő eladási árnak magában kell-e foglalnia a gépjármű gyártótól kereskedőnek való átadásakor kötelezően felmerülő költségeket is?

Az első vagy a második kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

3) A [2005/29] irányelv 2. cikkének i) pontja szerinti vásárlásra felhívás esetén annak 7. cikke (4) bekezdése c) pontjának első esete értelmében feltüntetendő »adóval növelt árnak« magában kell-e foglalnia gépjármű esetében a jármű gyártótól kereskedőnek való átadásakor kötelezően felmerülő költségeket is?”

31. Az alapeljárás felperese, a ZLW, az osztrák kormány, a magyar kormány, valamint az Európai Bizottság terjesztett írásbeli észrevételeket a Bíróság elé.

32. A 2015. szeptember 30-án a Bíróság előtt tartott tárgyaláson az alapeljárás felperese és a Bizottság tett szóbeli észrevételeket.

8 — Ezzel kapcsolatban azonban rámutatok, hogy a tagállamok e lehetőséggel akkor élhetnek, ha az említett intézkedésekről tájékoztatják a Bizottságot (lásd a 2005/29 irányelv 3. cikkének (5) és (6) bekezdését). Márpedig az iratokból nem tűnik ki, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság ilyen tájékoztatást nyújtott volna az alapeljárás eldöntése szempontjából releváns nemzeti jogáról.

III – **Jogi elemzés**

33. Mindenekelőtt fontos körülhatárolni a Bíróságnak feltett kérdések tartalmát. Ahogy arra az alapeljárás felperesének képviselője a Bíróság előtt tartott tárgyalás során emlékeztetett, a kérdést előterjesztő bíróság nem azt kívánja megállapítani, hogy az alapeljárásban szereplő reklám ellentétes-e a 98/6 irányelvvel, vagy hogy az a 2005/29 irányelv által tiltott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak minősül-e. Az alkalmazandó uniós jog jelenlegi állását kívánja megismerni, annak vizsgálata céljából, hogy az általa a nemzeti jogának tulajdonított értelmezés összeegyeztethető-e az uniós joggal. [9]

34. A kérdést előterjesztő bíróság állítása szerint a felperes által a sajtóban közzétett reklám ellentétes a német joggal, amely azt írja elő, hogy a reklámban fel kell tüntetni a termékek teljes árát, vagyis a jelen ügy körülményeit illetően azt az árat, amely tartalmazza a járműnek a gépjármű-kereskedő szalonjáig történő elszállításának költségeit, ezek kötelező jellege miatt.

35. A nemzeti jog uniós joggal való összeegyeztethetőségének értékelése érdekében lényegileg két sor kérdést kell megválaszolni. Így először azt kell eldönteni, hogy melyik irányelv szabályozza azokat a feltételeket, amelyek mellett az árat fel kell tüntetni a hirdetésekben, és meg kell határozni követelmények szintjét, a közösségi standardot ebben a tekintetben. Ennek keretében a 2005/29 irányelv 3. cikkének (4) bekezdésében található elsőbbségi szabályra figyelemmel először a 98/6 irányelvet fogom először megvizsgálni. Ezt követően, annak bebizonyosodása esetén, hogy a német jog a fogyasztók magasabb szintű védelmét eredményezi, mint az uniós jog, másodszor azt kell megvizsgálni, hogy az utóbbi engedélyezi-e a tagállamok számára, hogy az uniós jog által előírtaknál szigorúbb intézkedéseket vezessenek be vagy tartsanak fenn.

A – *Előzetes megjegyzés a 2006/114 irányelv kizárásáról*

36. Kiindulásként rögzíteni kell, hogy az alapeljárás nem tartozik a megtévesztő és összehasonlító reklámról szóló, 2006. december 12-i 2006/114/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [10] hatálya alá. Annak alapján, hogy a keresetet nem fogyasztóvédelmi szervezet terjesztette elő, hanem egy a gépjárműipari ágazatbeli versenytársak érdekeit képviselő szövetség, arra lehetne gondolni, hogy a 2006/114 irányelv alkalmazandó, mivel annak célja többek között az, hogy „a kereskedőket megvédje a megtévesztő reklámmal és annak tisztességtelen következményeivel szemben” [11]. A kérdés érdemét tekintve azonban a 2006/114 irányelv nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely meghatározná azokat a feltételeket, amelyek mellett az árat fel kell tüntetni a hirdetésekben. [12]

B – *Az első, a 98/6 irányelv hatályára vonatkozó kérdésről*

37. Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megállapítani, hogy az alapeljárásban szereplő hirdetés a 98/6 irányelv hatálya alá tartozhat-e, melyet a PAngV 1. §-a ültet át. Ehhez a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint elegendő, ha az említett hirdetés a hivatkozott irányelv 1. cikke értelmében vett „termékkínálás”.

38. Lehetséges, hogy a felperes által közzétett hirdetés a fogalom széles, köznyelvi értelmében termékkínálásnak minősül. A 98/6 irányelvvel összefüggésben azonban az irányelv 1. cikkében szereplő, „a kereskedők által a fogyasztók számára kínált termékek” fogalmát az irányelv céljának korlátai között kell értelmezni.

9 — Amelyet a jelen indítvány 26. pontjában idéztem fel.

10 — HL L 376., 21. o.

11 — A 2006/114 irányelv 1. cikke. Lásd még: Posteshop-ítélet (C-52/13, EU:C:2014:150, 22. pont).

12 — A 2006/114 irányelv 3. cikkének b) pontjában csak az szerepel, hogy a reklám megtévesztő jellegének megállapításakor többek között figyelembe kell venni az árra vagy az ár megállapításának módjára, és azokra a feltételekre vonatkozó információkat, amelyekkel az árut szállítják.

39. Ezért, továbbra is szem előtt tartva, hogy a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megállapítani, hogy milyen előírásokat tartalmaz az uniós jog a hirdetésekben említett árak feltüntetésével kapcsolatban, meg kell állapítani, hogy a 98/6 irányelv elsődleges célja nem ez. Valójában egy egész sor körülmény alapján kétlem, hogy ez az irányelv *ratione materiae* releváns lenne az alapeljárás eldöntése szempontjából.

40. Vitathatatlan, hogy a 98/6 irányelv címéből kitűnik, hogy annak célja a fogyasztók számára kínált termékek árának feltüntetésével kapcsolatos fogyasztóvédelem. Ez a cél azonban pontosításra kerül a 98/6 irányelv 1. cikkében, amely előírja „a fogyasztói tájékoztatás javítása és az árak összehasonlításának megkönnyítése érdekében előírja a kereskedők által a fogyasztók számára kínált termékek eladási árának és mértékegységenkénti árának feltüntetését”.

41. Az uniós jogalkotó ezáltal vitathatatlanul általános kötelezettséget rögzített – az eladási ár és a mértékegységenkénti ár feltüntetésének kötelezettségét [13] –, azonban az azokra az esetekre korlátozódik, amelyekben e kettős feltüntetés releváns, vagy legalább lehetővé teszi, hogy hatékonyabban érjék el az összehasonlítás megkönnyítésében álló célt.

42. Noha e kötelezettség kifejezetten nem kerül pontosításra, és azt *prima facie* „valamennyi kínált termék” vonatkozásában fogalmazták meg, a 98/6 irányelv lexikai mezejének elemzése alapján azonban álláspontom szerint azt lehet megállapítani, hogy az irányelvet lényegileg az úgynevezett mindennapi fogyasztási termékek vonatkozásában alakították, azzal, hogy az mind élelmiszerekre, mind pedig élelmiszereknek nem minősülő termékekre vonatkozhat. [14] Én mindenesetre így értelmezem a 98/6 irányelvben szereplő, az ömlesztve értékesített termékekre [15], a termékek csomagolására vagy előcsomagolására [16], a nettó tömegre és a szárazanyag nettó tömegére [17], illetve a kiskereskedelmi kisvállalkozásokra [18] való utalást.

43. Azt a tényt, hogy a 98/6 irányelvet nem az árak feltüntetéséről vagy általában a reklámozásról szóló keretirányelvnek szánták, hanem olyan jogszabálynak, amely meghatározza azokat a feltételeket, amelyek mellett főszabály szerint a termékek árait az értékesítési helyen a kihelyezés, illetve a fogyasztásra felkínálás időpontjában kétszeresen fel kell tüntetni, megerősítik az előkészítő dokumentumok is.

44. A fogyasztók számára kínált termékek árának feltüntetésével kapcsolatos fogyasztóvédelemről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv indokolása [19] ugyanis tartalmaz néhány, a közép- és nagykereskedelemmel összefüggő gondolatot [20] a termékek címkézését, [21] illetve az árak vonalkód révén való leolvasásának fejlődését [22] illetően.

45. Arra is érdemes rámutatni, hogy bár az irányelvtervezet 1. cikkét úgy szövegezték meg, hogy az eladási ár és a mértékegységenkénti ár feltüntetését „a kereskedők által a végső fogyasztók számára kínált termékek” vonatkozásában kell előírni, a Bizottság ehhez hozzátette, hogy ennek akkor kell megtörténnie, ha a kettős feltüntetés releváns. Ekképpen elismerte, hogy „van néhány olyan helyzet, amelyben az árak összehasonlítása nem szolgáltat döntő információt a fogyasztó számára, különösen,

13 — Lásd a 98/6 irányelv (7) preambulumbekezdését.

14 — A 98/6 irányelv az élelmiszerárak feltüntetésével kapcsolatos fogyasztóvédelemről szóló, 1979. június 19-i 79/581/EGK irányelv (HL L 158., 19. o.) és a nem élelmiszeripari termékek árának feltüntetésével kapcsolatos fogyasztóvédelemről szóló, 1988. június 7-i 88/314/EGK irányelv (HL L 142., 19. o.) helyébe lépett.

15 — Lásd a 98/6 irányelv (7) preambulumbekezdését, valamint 2. cikkének c) pontját és 3. cikkének (3) bekezdését.

16 — Lásd a 98/6 irányelv (5) és (10) preambulumbekezdését, valamint 4. cikkét.

17 — Lásd a 98/6 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének második albekezdését.

18 — Lásd a 98/6 irányelv (9) és (14) preambulumbekezdését, valamint 6. cikkét.

19 — COM(95) 276 végleges, 1995. július 12.

20 — Az indokolás 20. pontja többek között az „áruházi polcokra” utal.

21 — Lásd az irányelvtervezet indokolásának 17. pontját.

22 — Lásd az irányelvtervezet indokolásának 20. pontját.

ha a termékek jellemzői nagyon eltérőek, vagy ha a fogyasztók differenciált igényeinek felelnek meg. Ez a helyzet például a személyre szabott termékeknél, a ruházati cikkeknél, *a gépjárműveknél*, a bútoroknál, és minden olyan terméknél, amelyeknél a mértékegység szerinti feltüntetés […] nem szolgáltat hasznos információt az árak összehasonlítása szempontjából”[23].

46. A gépjárművek tehát igen változatos egyedi jellemzőik miatt nem olyan termékek, amelyek esetében a 98/6 irányelv által szabályozott árfeltüntetés révén való összehasonlítás közvetlenül releváns a fogyasztó számára. Egyértelműbben fogalmazva, míg a 96/8 irányelv célja, hogy megkönnyítse a fogyasztó számára, hogy összehasonlítsa, hogy mennyibe kerül egy kilogramm paradicsom – mivel a paradicsom könnyen összehasonlítható termék, és mindenképpen egyenértékű a másik üzletben árusított paradicsommal –, addig a gépjárművekhez hasonló típusú termékeknél a 98/6 irányelv nem szolgálhat ilyen célt, figyelemmel az egyes gépjárművek sajátosságának mértékére.[24]

47. Ennélfogva az eladási ár és a mértékegységenkénti ár feltüntetésére vonatkozó, a 98/6 irányelv által előírt kötelezettséget a jogalkotó által követett cél összefüggésébe kell helyezni, amely pedig az összehasonlítás megkönnyítése céljából az egységes és átlátható tájékoztatás biztosítása, különösen a termékek mennyiségének meghatározása tekintetében, a mértékegységek egységes rendszere mint az áruk meghatározásának alapja vonatkozásában.[25] A Bíróság is ugyanígy vélekedett, amikor a Bizottság kontra Belgium ügyben úgy határozott, hogy „a 98/6 irányelvnek a tárgya nem a fogyasztók védelme általánosságban az árak feltüntetése vagy az árcsökkentés hirdetéseinek gazdasági valósága tekintetében, hanem a fogyasztók védelme a termékek árának az eltérő mennyiségi egységek viszonylatában történő feltüntetése vonatkozásában”[26].

48. Hajlok tehát arra, hogy a Bizottsághoz hasonlóan úgy tekintsem, hogy a 98/6 irányelv végső célja nem a fogyasztók védelmének biztosítása általában az árak feltüntetését illetően, hanem a fogyasztók kellő tájékoztatásának elősegítése, lehetővé téve többek között az árak összehasonlítását abban az esetben, ha a termékek árait különböző mértékegységekre hivatkozva tüntetik fel. E kellő tájékoztatásra akkor is szükség van, ha ugyanazt a terméket eltérő mennyiségekben és kiszerelésekben értékesítik, és a fogyasztónak ahhoz fűződik érdeke, hogy a szóban forgó termék árát ugyanazon mértékegység alapján hasonlítsa össze.

49. A 98/6 irányelv tehát az uniós jogban nem minősül olyan referencianormának, amely általában véve az árak feltüntetése vonatkozásában minden termékkínálásra vonatkozik. Az sem célja, hogy általános jelleggel szabályozza azokat a feltételeket, amelyek mellett az árakat fel kell tüntetni a hirdetésekben.[27] Ennélfogva ez az irányelv nem az a mérce, amelyhez képest értékelni kell a nemzeti jog összeegyeztethetőségét.

50. A fentiekből az következik, hogy mivel a 98/6 irányelv célja nem az, hogy a fogyasztókat általában az árak feltüntetése kapcsán védje, hanem a célja a különböző mértékegységekre hivatkozva kínált termékek árának feltüntetése terén való védelem, az olyan módon értelmezett nemzeti rendelkezés, hogy minden körülmények között tiltott a kereskedő azon gyakorlata, hogy a hirdetésben külön tünteti fel egyrészt a jármű árát, másrészt az említett jármű fogyasztónak való átadásával járó kötelező költségeket, nem tartozhat az említett irányelv hatálya alá.

23 — Az irányelvtervezet indokolásának 27. pontja. Kiemelés tőlem.

24 — Már csak azért is, mivel a gépjárműveknél van bizonyos számú extra.

25 — Lásd: Cruz Villalón főtanácsnok Bizottság kontra Belgium ügyre vonatkozó indítványa (C-421/12, EU:C:2013:769), 60. pont.

26 — Bizottság kontra Belgium ítélet (C-421/12, EU:C:2014:2064, 59. pont). Lásd: Cruz Villalón főtanácsnok Bizottság kontra Belgium ügyre vonatkozó indítványa (C-421/12, EU:C:2013:769), 58. és azt követő pontok, amelyekre egyébként a Bíróság is visszautal.

27 — Úgy tűnik ugyanis számomra, hogy ha a 98/6 irányelv 1. cikkét úgy értelmeznénk, hogy amennyiben van hirdetés, akkor a termékeket kínálják, úgy az ugyanezen irányelv 3. cikkének (4) bekezdésének szereplő pontosítás teljesen feleslegessé válna.

51. Éppen azért, mert a német rendelkezés a kérdést előterjesztő bíróság által értelmezett formájában nem tartozik a 98/6 irányelv hatálya alá, az nem tekinthető olyan „előnyösebb rendelkezésnek” sem, amelyet a tagállamok jogosultak fenntartani vagy elfogadni a 98/6 irányelv 10. cikke alapján, mivel az utóbbi nem hajtotta végre a tárgykör teljes harmonizációját.

52. E tekintetben újfent teljes mértékben egyetértek Cruz Villalón főtanácsnoknak a Bizottság kontra Belgium ügyre vonatkozó indítványában található elemzésével, amelynek keretében úgy ítélte meg, hogy „ezek az előnyösebb rendelkezések logikusan csak a 98/6 irányelv tárgyát alkotó területre vonatkozhatnak, ami a fogyasztók tájékoztatása azon standardok vonatkozásában, amelyeket a termékek árának meghatározásakor referenciaként használtak, […] a különböző mértékrendszerek vonatkozásában lehetővé téve az árak összehasonlítását” [28]. E körülmények között a 98/6 irányelv 10. cikke nem igazolhatja egy a kérdést előterjesztő bíróság által értelmezetthez hasonló nemzeti rendelkezés fenntartását, mivel az ilyen rendelkezés nem a 98/6 irányelv tárgyára vonatkozik. [29]

C – *A második, az árnak a 98/6 irányelv értelmében vett fogalmára vonatkozó kérdésről*

53. Figyelemmel arra a válaszra, amelyet a kérdést előterjesztő bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre a Bíróság számára adni javaslok, csak néhány rövid, másodlagosan rögzített okfejtés keretében foglalkozom ezzel a kérdéssel.

54. A kérdést előterjesztő bíróság arra vonatkozó kérdést tesz fel a Bíróságnak, hogy annak az árnak, amelyre a 98/6 irányelv 1. cikke és 3. cikkének (1) bekezdése hivatkozik, tartalmaznia kell-e a jármű átadásának kötelező költségeit. E rendelkezéseket az irányelv 2. cikke a) pontjának fényében kell értelmezni, amely az árat úgy határozza meg, hogy az „a termék egy egységére vagy a termék egy adott mennyiségére vonatkozó végleges ár, beleértve a hozzáadottérték-adót és minden egyéb adót”. E rendelkezésből kitűnik, hogy a végleges ár a termék árából, valamint a héából és minden egyéb adóból áll.

55. Hajlok arra, hogy úgy tekintsem, az alapeljárásban szereplő átadási költségek különböző okokból teljesen idegenek a 98/6 irányelvtől, különböző okokból.

56. Először is a kérdést előterjesztő bíróság számára, amely kiemeli, hogy úgy lehet tekinteni, hogy az átadási költségeket be kell számítani a termék 98/6 irányelv értelmében vett „eladási árába” azok kötelező jellege miatt, azt kell válaszolni, hogy a 98/6 irányelv 2. cikke a) pontjának történeti elemzése alapján megállapítható, a jogalkotó nem így döntött, noha megvolt a lehetősége arra, hogy ezt az irányelv szövegében egyértelművé tegye.

57. Az irányelvtervezet [30] ugyanis eredetileg csak úgy határozta meg az eladási árat, hogy az „a termék adott mennyiségére vonatkozó ár”. [31].

58. Módosított javaslatában [32] a Bizottság a meghatározás lényeges bővítését javasolt annak rögzítésével, hogy a végleges ár tartalmazza „a hozzáadottérték-adót és minden egyéb adót, továbbá a fogyasztó által kötelezően megfizetett szolgáltatási költségeket” [33]. Ugyanakkor az Európai Unió Tanácsa által 1996. szeptember 27-én elfogadott, a fogyasztók számára kínált termékek árának feltüntetésével kapcsolatos fogyasztóvédelemről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv elfogadásáról szóló 60/96/EK közös

28 — Cruz Villalón főtanácsnok Bizottság kontra Belgium ügyre vonatkozó indítványa (C-421/12, EU:C:2013:769, 63. pont).

29 — Lásd analógia útján: Cruz Villalón főtanácsnok Bizottság kontra Belgium ügyre vonatkozó indítványa (C-421/12, EU:C:2013:769), 64. pont.

30 — Lásd a jelen indítvány fenti 19. lábjegyzetét.

31 — Az irányelvtervezet 2. cikke. A gépjármű kötelező átadási költségei egyértelműen beletartozhatnak ebbe a kategóriába.

32 — A fogyasztók számára kínált termékek árának feltüntetésével kapcsolatos fogyasztóvédelemről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv módosított tervezete, COM(96) 264 végleges, 1996. június 24.

33 — A módosított javaslat 2. cikkének a) és b) pontja.

álláspontban [34] a Tanács nem fogadta el ezt a megfogalmazást, és pusztán arra tett javaslatot, hogy az eladási árat úgy értelmezzék, hogy az „a termék egy egységére vagy a termék egy adott mennyiségére vonatkozó ár” [35], az irányelvtervezetben kicsit később kiemelve, hogy „az eladási ár és az egységár a termék végleges árára vonatkoznak, *a tagállamok által meghatározott feltételek mellett*” [36] .

59. Ezt követően az Európai Parlament módosítást fogadott el annak érdekében, hogy a módosított javaslatban szereplő, „a fogyasztó által kötelezően megfizetett szolgáltatási költségekre” vonatkozó hivatkozást ismét szerepeltessék. [37] Márpedig a 98/6 irányelv 2. cikke a) pontjának végleges változatában nem szerepel ilyen hivatkozás. Úgy tűnik, hogy ez azt tanúsítja, hogy nehéz megállapodásra jutni az ár fogalmának és különböző összetevőinek esetleges pontosabb jogszabályi meghatározását illetően.

60. Másodszor meg kell jegyezni, hogy a jogalkotó az „ár” 98/6 irányelv értelmében vett fogalmának meghatározásánál az adókra utalt, nem pedig a költségekre. Márpedig e választás itt sem semleges. A különböző nyelvi változatok mintájának gyors elemzése jellemzően megerősíti, hogy „állami” adókról van szó. A spanyol változatban „todos los demás impuestos”, az olasz változatban „ogni oltra imposta”, az angol változatban „all other taxes”, a német változatban pedig „alle sonstigen Steuern einschließt” szerepel. Márpedig a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében az adó olyan, az állam vagy állami szerv által beszedett pénzügyi teher, legyen az bármilyen csekély összegű, amelyet egyoldalúan vetnek ki, bármi legyen is az elnevezése és alkalmazásának módja. [38] Mivel az átadási költségeket a gépjárműgyártó szedi be, azok nem minősíthetők, illetve tekinthetők a 98/6 irányelv 2. cikkének a) pontja értelmében vett „adónak”.

61. Mindenesetre a 98/6 irányelv által fent felidézett céljára tekintettel továbbra is meg vagyok győződve arról, hogy az ilyen átadási költségek végső soron idegenek az említett 98/6 irányelvtől. E megállapítás egyébként teljesen következetesnek tűnik, ha figyelembe vesszük, hogy – amint azt állítottam – az irányelvet lényegileg a kínált – úgynevezett mindennapi fogyasztású – termékek olyan azonnali rendelkezésre bocsátásának a kontextusában kell alkalmazni, mint amely a kiskereskedelmi üzletekben, illetve a közepes és nagykereskedelemben történik. [39]

62. Mivel elemzésem alapján a 98/6 irányelv nem bizonyult relevánsnak az alapeljárás elbírálása szempontjából, a továbbiakban át kell térni a 2005/29 irányelv elemzésére.

34 — HL C 333., 7. o.

35 — Lásd a 60/96 közös álláspont 2. cikkének a) pontját.

36 — Lásd a 60/96 közös álláspont 4. cikkének (2) bekezdését. Kiemelés tőlem.

37 — Lásd a Tanács által elfogadott, a fogyasztók számára kínált termékek árának feltüntetésével kapcsolatos fogyasztóvédelemről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv elfogadásáról szóló 60/96/EK közös álláspontra vonatkozó határozat 11. módosítását, A4–0015/97. sz. dokumentum (HL C 85., 26. o.).

38 — Lásd többek között a vámmal azonos hatású díj kapcsán: Bakker Hillegom ítélet (C-111/89, EU:C:1990:177, 9. pont) és Kernkraftwerke Lippe-Ems ítélet (C-5/14, EU:C:2015:354, 88. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

39 — A teljes egyértelműség kedvéért, nem arról van szó, hogy elemzésemből azt kell levezetni, hogy a 98/6 irányelvnek a „végleges ár” meghatározása kapcsán fennálló hézagai miatt lehetséges az, hogy egy liter tej árát, illetve azon költségek összegét, amelyeket a forgalmazó az üveg üzletbe szállítása után a fogyasztóra hárít, külön tüntessék fel. Az alapeljárásban szereplő költségek teljesen más jellegűek, inkább egy olyan termék szállítási költségeihez hasonlítanak, amelyről nem lehet azt állítani, hogy a mindennapi fogyasztás körébe tartozik. Mindenesetre a 98/6 irányelv nem részletezi azokat a feltételeket, amelyek mellett a végleges árat fel kell tüntetni.

D – *A harmadik, az „árnak” a 2005/29 irányelv 7. cikke (4) bekezdése c) pontjának értelmében vett fogalmára vonatkozó kérdésről*

63. A 2005/29 irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szól. Tartalmaz bizonyos számú információt azon feltételeket illetően, amelyek mellett a kereskedők kommunikálhatnak a fogyasztókkal, adott esetben feltüntetve a termék árát. Az említett irányelv 7. cikkének (4) bekezdése konkrétan azon jelentősnek tekintett információk listáját rögzíti, amelyeket nem lehet elhagyni, elhallgatni, vagy olyan módon közölni, hogy azzal megtévesszék a fogyasztót a 2005/29 irányelv értelmében vett „ügyleti döntése” meghozatalának időpontjában.

64. Az „adóval növelt ár” ezen jelentős információk részét képezi, és a kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést teszi fel a Bíróságnak, hogy ezt a 2005/29 irányelv 7. cikke (4) bekezdésének c) pontjában szereplő fogalmat úgy kell-e értelmezni, hogy az magában foglalja a gépjármű gyártótól fogyasztóhoz juttatásával kapcsolatban kötelezően felmerülő költségeket is. Az említett rendelkezés vizsgálata előtt azonban elemzésemet két sor előzetes megjegyzéssel kezdem.

1. Előzetes megjegyzések

65. Egyrészt szeretném hangsúlyozni, hogy a 2005/29 irányelv közelíti a tagállamoknak a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó jogszabályait, ideértve a fogyasztók gazdasági érdekeit közvetlenül sértő tisztességtelen reklámokat, amelyek ezáltal közvetett módon sértik a jogszerűen eljáró versenytársak gazdasági érdekeit is.[40] Az irányelv a tárgykörben teljes harmonizációt végzett,[41] így a tagállamok főszabály szerint[42] jogrendjükben nem vezethetnek be vagy tarthatnak fenn a 2005/29 irányelvben meghatározottaknál szigorúbb intézkedéseket, még a fogyasztók magasabb szintű védelmének biztosítása érdekében sem.[43]

66. Másrészt emlékeztetek arra, hogy a 2005/29 irányelv alapján a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatoknak két formája lehet. Lehet szó megtévesztő tevékenységről (6. cikk) vagy megtévesztő mulasztásról (7. cikk). Mivel a kérdést előterjesztő bíróság kifejezetten hivatkozik a vásárlásra való felhívás fogalmára, amelyre kifejezetten csak a 2005/29 irányelv 7. cikke utal, így nyilvánvalóan azt feltételezi, hogy az alapeljárás felperesének kereskedelmi gyakorlata a megtévesztő mulasztások körébe tartozik. Márpedig, ahogy egyébként az említett bíróság sem törekszik arra, hogy e szakaszban konkrétan minősítse a Citroën Commerce magatartását a 2005/29 irányelv alapján, úgy a jelen indítványban sem szükséges kitérni ezen előfeltevésre.

40 — Ving Sverige ítélet (C-122/10, EU:C:2011:299, 21. pont).

41 — Lásd: VTB-VAB és Galatea ítélet (C-261/07 és C-299/07, EU:C:2009:244, 52. pont); Plus Warenhandelsgesellschaft ítélet (C-304/08, EU:C:2010:12, 41. pont), Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag ítélet (C-540/08, EU:C:2010:660, 27. pont), Citroën Belux ítélet (C-265/12, EU:C:2013:498, 20. pont), RLvS ítélet (C-391/12, EU:C:2013:669, 33. pont), Bizottság kontra Belgium ítélet (C-421/12, EU:C:2014:2064, 55., 61. és 64. pont); Cdiscount-végzés (C-13/15, EU:C:2015:560, 34. pont).

42 — Kivéve, ha ezt a 2005/29 irányelv maga kifejezetten megengedi, lásd: 2005/29 irányelv 3. cikk (9) bekezdése; Citroën Belux ítélet (C-265/12, EU:C:2013:498, 21–24. pont).

43 — Lásd: Cdiscount-végzés (C-13/15, EU:C:2015:560, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

2. Az árra vonatkozó jelentős információ fogalmáról a vásárlásra felhívás összefüggésében

67. A kereskedelmi gyakorlat akkor minősül megtévesztőnek, ha „a ténybeli körülmények alapján – figyelembe véve annak valamennyi jellemzőjét és feltételét, valamint kommunikációs eszközeinek korlátait is –, az átlagfogyasztó tájékozott ügyleti döntéséhez szükséges jelentős információkat hagy ki, és ezáltal – a körülményektől függően – ténylegesen vagy valószínűsíthetően ahhoz vezet, hogy az átlagfogyasztó olyan ügyleti döntést hoz, amelyet egyébként nem hozott volna”[44].

68. A vásárlásra való felhívás a reklám egy különleges formája, amelyhez a 2005/29 irányelv 7. cikkének (4) bekezdése szerinti fokozott tájékoztatási kötelezettség kapcsolódik.[45] Az említett felhívást a 2005/29 irányelv 2. cikkének i) pontja úgy határozza meg, hogy az „a termék tulajdonságait és árát az alkalmazott kereskedelmi kommunikációs eszköznek *megfelelően* feltüntető kereskedelmi kommunikáció, amely ezáltal lehetővé teszi a fogyasztó számára a vásárlást”[46]. A Bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy e rendelkezés „nem írja elő a végső ár feltüntetésének kötelezettségét”[47].

69. Ugyanakkor vásárlásra való felhívás esetén jelenős információnak minősül „az adóval növelt ár, vagy – amennyiben a termék jellegéből adódóan az árat nem lehet előre ésszerűen kiszámítani – az ár kiszámításának módja, valamint adott esetben az összes fuvardíj, szállítási, vagy postaköltség, illetve amennyiben e költségeket nem lehet ésszerűen előre kiszámítani, annak a ténynek a feltüntetése, hogy esetlegesen további költségek merülhetnek fel”[48].

70. Ha szigorúan tartjuk magunkat az előterjesztett kérdés megfogalmazásához, akkor a kérdést előterjesztő bíróság pusztán az „adóval növelt ár” fogalmának értelmezését kéri. Márpedig *mutatis mutandis*, a 98/6 irányelv összefüggésében az „egyéb adók” fogalmának értelmezése során levonttal azonos következtetés adja magát, mivel a nyelvi változatok gyors elemzése itt is megerősíti az „adókra” való hivatkozás állami jellegét. A spanyol változatban az „el precio, incluidos los impuestos”, az olasz változatban az „il prezzo comprensivo delle imposte”, az angol változatban a „the price inclusive of taxes”, a német változatban a „der Preis einschließlich aller Steuern und Abgaben”, a portugál változatban pedig az „[o] preço, incluindo impostos e taxas” szöveg szerepel.

71. Nem vagyok tehát meggyőződve arról, hogy a jármű kötelező átadási költségeit úgy lehetne értelmezni, hogy azokat bele kell számítani a 2005/29 irányelv 7. cikke (4) bekezdésének c) pontja értelmében vett „adóval növelt” árba.

72. Mindenesetre ki kell tágítani a feltett kérdés által érintett kört, nem az „adóval növelt ár” kifejezést állítva a középpontba, hanem éppen ellenkezőleg, meg kell próbálni körülhatárolni a 2005/29 irányelv 7. cikkének rendszerét annak érdekében, hogy jobban meg lehessen határozni azon kötelezettségek szintjét, amelyek abból az árak feltüntetésével kapcsolatban fakadnak.

73. Ennek során először azt lehet észlelni, hogy a 2005/29 irányelv 7. cikke (4) bekezdésének c) pontja nem szorítkozik az adóval növelt ár említésére, hanem szerepel benne „az ár kiszámításának módja, valamint adott esetben az összes fuvardíj, szállítási, vagy postaköltség”. E rendelkezés szerkezetéből kitűnik, hogy abban az árat valamennyi összetevőjével együttesen értik, valamint hogy úgy tűnik, hogy a 2005/29 irányelv 7. cikke (4) bekezdésének c) pontja egészében értelmezve egyértelműen elkülöníti

44 — A 2005/29 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése. Ugyanezen irányelv 7. cikkének (2) bekezdése a megtévesztő mulasztások egy másik formáját határozza meg, amelynél a kereskedő a 7. cikk (1) bekezdésében említett jelentős információt hallgat el, vagy azt „homályos, érthetetlen, félreérthető, vagy időszerűtlen módon” bocsátja rendelkezésre, ami ténylegesen vagy valószínűsíthetően ahhoz vezet, hogy az átlagfogyasztó olyan ügyleti döntést hoz, amelyet egyébként nem hozott volna. Az alapeljárásban szereplő hirdetés inkább a megtévesztő mulasztások e második kategóriájába tartozik, amennyiben úgy ítélik meg, hogy a jármű árának külön feltüntetése és a kötelező átadási költség lábjegyzetben az jelenti, hogy egy jelentős információt homályosan bocsátanak rendelkezésre. Ugyanakkor ez a kérdés sem releváns jelenleg.

45 — Lásd: Ving Sverige ügyre vonatkozó indítványom 22. pontja (EU:C:2011:47).

46 — Kiemelés tőlem.

47 — Ving Sverige ítélet (C-122/10, EU:C:2011:299, 36. pont).

48 — A 2005/29 irányelv 7. cikke (4) bekezdésének c) pontja.

egyrészt az árat, illetve annak számítási módját, másrészt pedig az ár olyan egyéb összetevőit, mint a szállítási költségek. Mindenesetre az említett 7. cikk (4) bekezdésének c) pontja alapján semmi sem utal arra, hogy az árat úgy kell értelmezni, hogy abba bele kell számítani a szállítási költségeket, és azt véglegesen és összességében fel kell tüntetni.

74. Másodszor azt is meg kell állapítani, hogy egy olyan jelentős információ elhagyása, mint a 2005/29 irányelv 7. cikke (4) bekezdésének c) pontjában meghatározott ár, legalábbis önmagában nem minősül tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak, mivel mindig esetről esetre [49] kell elemezni e mulasztás hatását a fogyasztó magatartására és az ügyleti döntése meghozatalára. A 2005/29 irányelv szövegéből kitűnik, hogy ezen elemzésnél figyelembe kell venni a szóban forgó kereskedelmi gyakorlatra jellemző összefüggést, [50] valamint az igénybe vett kommunikációs eszközzel járó térbeli vagy időbeli akadályokat. [51]

75. A Bíróság így kimondta, hogy „[a]z árra vonatkozó információ körét a termék jellegére és tulajdonságaira, továbbá a vásárlásra való felhívás céljára használt kommunikációs eszközre tekintettel, valamint a kereskedő által esetlegesen szolgáltatott kiegészítő információk figyelembevételével kell meghatározni. Kizárólag az alsó árnak a vásárlásra való felhívásban történő megadása tehát önmagában nem tekinthető megtévesztő mulasztásnak” [52]. Ezt követően a Bíróság a kérdést előterjesztő bíróságra hagyta annak vizsgálatát, hogy a „végső ár” kiszámítási módjának elhagyása nem akadályozta vagy akadályozhatta-e a fogyasztót abban, hogy tájékozott ügyleti döntést hozzon. [53]

76. Ennélfogva, még ha a Bíróság úgy is ítélné meg, hogy az alapeljárásban szereplőhöz hasonló átadási költségeket bele kell számítani a 2005/29 irányelv 7. cikke (4) bekezdésének c) pontja értelmében vett „adóval növelt árba”, egy olyan nemzeti rendelkezés, amelyet úgy értelmeznek, hogy az abszolút jelleggel tiltja az olyan vásárlásra való felhívásokat, amelyekben elkülönülve szerepel a termékek ára, és a kötelező átadási költségek, túlmenne a 2005/29 irányelv által biztosított védelmi szinten, mivel az említett rendelkezés hatása az lenne, hogy általános jelleggel szankcionálja a szóban forgó jelentős információ – vagyis a kötelező költségeket tartalmazó ár – feltüntetésének elmaradását egy olyan esetben, amelyben az irányelv az említett mulasztás által a fogyasztó kereskedelmi magatartására gyakorolt hatás eseti értékelését írja elő, mielőtt a szóban forgó kereskedelmi gyakorlatot „tisztességtelennek” lehetne minősíteni. [54]

77. E körülmények között, a német rendelkezés a kérdést előterjesztő bíróság által értelmezett formájában ténylegesen azt eredményezi, hogy egy adott kereskedelmi gyakorlatot minden körülmények között tisztességtelennek minősítenek; márpedig az ilyen gyakorlatokat kimerítően felsorolja a 2005/29 irányelv I. melléklete, amely melléklet 5. cikkének (5) bekezdése kifejezetten azt írja elő, hogy az említett melléklet „csak [az említett] irányelv felülvizsgálata révén módosítható” [55].

78. A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy a 2005/29 irányelv 7. cikke (4) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az árra vonatkozó jelentős információnak a vásárlásra való felhívással összefüggésben nem kell minden körülmények között olyan végleges összesített ár formáját öltenie, amely nem csak a termék árát tartalmazza, hanem a végleges ár minden egyéb, a fogyasztó által viselendő összetevőjét is. Mindenesetre a 2005/29 irányelv 7. cikke (4) bekezdésének c) pontjában meghatározott árnak a vásárlásra való felhívás keretében való feltüntetésével kapcsolatos kereskedelmi magatartás tisztességtelenségét esetről esetre kell értékelni. A

49 — Lásd általános jelleggel: Ving Sverige ítélet (C-122/10, EU:C:2011:299, 51., 58., 59. és 73. pont); Bizottság kontra Belgium ítélet (C-421/12, EU:C:2014:2064, 56. pont); Cdiscount-végzés (C-13/15, EU:C:2015:560, 38. és 39. pont).

50 — A 2005/29 irányelv 7. cikkének (1), (2) és (4) bekezdése. Lásd még: Ving Sverige ítélet (C-122/10, EU:C:2011:299, 55., 58. és 73. pont).

51 — A 2005/29 irányelv 7. cikkének (3) bekezdése. Lásd még: Ving Sverige ítélet (C-122/10, EU:C:2011:299, 66. pont).

52 — Ving Sverige ítélet (C-122/10, EU:C:2011:299, 68. és 69. pont).

53 — Lásd: Ving Sverige ítélet (C-122/10, EU:C:2011:299, 71. pont).

54 — Lásd analógia útján: Cdiscount végzés (C-13/15, EU:C:2015:560, 39–41. pont).

55 — Lásd analógia útján: Cdiscount végzés (C-13/15, EU:C:2015:560, 38. és 39. pont).

2005/29 irányelvvel tehát ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, melyet úgy értelmeznek, hogy az a tisztességtelen jelleg megállapítását lehetővé tévő értékelés nélkül általános jelleggel tiltja, hogy egy hirdetésben külön tüntessék fel egyrészt a jármű árát, másrészt pedig az említett jármű kötelező átadási költségeinek összegét.

IV – **Végkövetkeztetések**

79. Figyelemmel a fenti megfontolások összességére, azt javaslom, hogy a Bíróság a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) által feltett kérdésekre a következő választ adja:

1) Az úgy értelmezett nemzeti rendelkezés, hogy minden körülmények között tiltott a kereskedő azon gyakorlata, hogy a hirdetésben elkülönítve tünteti fel egyrészt a jármű árát, másrészt pedig az említett jármű fogyasztónak való átadásakor kötelezően felmerülő költségeket, nem tartozhat a fogyasztók számára kínált termékek árának feltüntetésével kapcsolatos fogyasztóvédelemről szóló, 1998. február 16-i 98/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatálya alá, amelynek a tárgya nem a fogyasztók védelme általánosságban az árak feltüntetése tekintetében, hanem a fogyasztók védelme a termékek árának az eltérő mennyiségi egységek viszonylatában történő feltüntetése vonatkozásában.

2) A belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikke (4) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az árra vonatkozó jelentős információnak a vásárlásra való felhívással összefüggésben nem kell minden körülmények között olyan végleges összesített ár formáját öltenie, amely nem csak a termék árát tartalmazza, hanem a végleges ár minden egyéb, a fogyasztó által viselendő összetevőjét is. Mindenesetre a 2005/29 irányelv 7. cikke (4) bekezdésének c) pontjában meghatározott árnak a vásárlásra való felhívás keretében való feltüntetésével kapcsolatos kereskedelmi magatartás tisztességtelenségét esetről esetre kell értékelni. Ebből következik, hogy a 2005/29 irányelvvel ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amelyet úgy értelmeznek, hogy az a tisztességtelen jelleg megállapítását lehetővé tévő értékelés nélkül általános jelleggel tiltja, hogy egy hirdetésben külön tüntessék fel egyrészt a jármű árát, másrészt pedig az említett jármű kötelező átadási költségeinek összegét.